

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.526.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12814 Pani Posłanki Barbary Dolniak, w sprawie wsparcia opiekunów usamodzielnienia w pieczy zastępczej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Organizowanie wsparcia i udzielanie go osobom usamodzielnianym, które opuszczają rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze, stanowi, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹, zadanie własne powiatu.

W świetle przepisów wskazanej ustawy pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej może uzyskać pomoc w usamodzielnieniu.

Warunkiem przyznania pomocy wymienionej w art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowywanie indywidualnego programu usamodzielnienia przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia.

Opiekun usamodzielnienia jest wskazywany co najmniej rok przed uzyskaniem pełnoletniości przez osobę usamodzielnianą, natomiast co najmniej na miesiąc przed uzyskaniem pełnoletniości przedstawia się kierownikowi powiatowego centrum pomocy rodzinie indywidualny program usamodzielnienia, który musi być przez niego zatwierdzony. W planie tym określony musi zostać zakres współdziałania opiekuna z osobą usamodzielnianą. Na końcu procesu usamodzielnienia dokonywana jest jego ocena.

W obecnym systemie pieczy zastępczej opiekun usamodzielnienia to jedyna osoba, która poza pomocą w wypełnianiu obowiązków związanych z usamodzielnieniem i samodzielnym funkcjonowaniem może udzielić młodemu człowiekowi, znajdującemu się na końcu tego procesu, wsparcia emocjonalnego i społecznego. Wymaga to umiejętności nawiązania i utrzymania bliskiej więzi z wychowankiem, który nieraz boryka się z różnego rodzaju problemami.

Warunkiem profesjonalizacji takiej pomocy jest udzielenie opiekunowi należytego wsparcia w wykonywaniu związanych z jej świadczeniem zadań. Oprócz opiekuna, wychowanek powinni wspierać inni specjaliści np. psycholog, doradca zawodowy i prawnik. Ważne jest też zapewnienie dostępu do szkoleń i kursów podnoszących kompetencje opiekunów usamodzielnienia.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie określa narzędzi i procedur wspierających pracę opiekuna usamodzielnienia - w tym metod efektywnego podnoszenia kompetencji wychowanek i przygotowania go do prowadzenia samodzielnego życia. Inicjatywa jest w tym zakresie pozostawiona podmiotom zobowiązanym do

¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 49 z póź.zm., dalej: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

zorganizowania pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że zbyt daleko idąca standaryzacja w niektórych przypadkach może uniemożliwić kreowanie indywidualnych rozwiązań przez powiat.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej planuje wprowadzenie zmian w systemie pieczy zastępczej w zakresie profesjonalizacji usamodzielnień, poprzez zatrudnienie opiekunów usamodzielnień dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i ustalenie poziomu wypłacanego im za opiekę nad każdym wychowankiem wynagrodzenia. Proponowana jest zmiana postanowień ustawy, tak, by proces usamodzielnienia rozpoczynał się po ukończeniu 16 roku życia. Projekt nowelizacji przewiduje zindywidualizowanie diagnozy sytuacji wychowanka przed rozpoczęciem usamodzielnienia oraz ocenę efektywności procesu usamodzielnienia po jego zakończeniu, a także zwiększenie świadczenia na kontynuowanie nauki. W nowelizacji przewidziano również obowiązek zagwarantowania odpowiedniego szkolenia opiekunów usamodzielnień w celu należytego przygotowania ich do powierzanej im roli.

Wspomniana nowelizacja oczekuje na wpis do wykazu prac legislacyjnych Rządu. Po uzyskaniu wpisu, planowane jest poddanie projektowanych przepisów konsultacjom społecznym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/